

Pozorování sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*) na Českomoravské vysočině

Bohuslav Hladík, Polná

Sovice sněžní u nás patří ke vzácným zatoulancům. Má circumpolární rozšíření a hnízdí v tundrách vysokého severu Evropy, Asie a Severní Ameriky, kde proniká až na nejsevernější místa prostá ledu. Při nedostatku potravy se v zimě přesouvá jižněji. V Evropě až asi po 60° s. š. Ve střední Evropě se objeví vzácně. Podle Novotného (1959), který shrnul výskyt v CSSR, byla u nás v tomto století zastížena jen sedmkrát. Hudec a spol. (1983) jeho údaje doplnili o další čtyři výskyty a uvádějí i tři nové z let 1963 a 1978.

Odpoledne 28. 1. 1984 pozorovali sovici sněžní myslivci V. Bednář a J. Neubauer při krmení zvěře. Pták lovil poměrně prudkým letem nízko nad zemí na poli u silnice k Dobroníně asi 1 km západně od Polné, okres Jihlava. Když usedl na zem, pozorovali ho ze vzdálenosti asi 20 m. Byl velikosti výra, vpředu celý bílý, z čehož se dá soudit na dospělého samce. I když je pozorování bez dokladu, zbarvení, velikost, lov ve dne i prudký let vylučují záměnu s jiným druhem sovy. Pták po chvíli odletěl a usedl na strom při silnici. Novotný (l. c.) uvádí, že neseďá nikdy na stromy. Nevím, odkud autor tento údaj čerpal. Podobně však psal Jirsík (1941) o motákově pilichovi (*Circus cyaneus*), že na stromy nikdy neseďá. Od roku 1971 jsem navštívil v okolí Polné 8 hnízd pilicha s mláďaty. Všechna byla na zemi v lese a vždy nad námi s křikem poletoval jeden nebo oba staří ptáci. Ve všech případech usedali na okolní stromy. Dementev a Gladkov (1951) usedání sovice sněžní na stromy připouštějí formulací "na stromy sedá nerada".

Literatura:

- Dementev, G. P. a Gladkov, N. A., 1951: Pticy Sovetskogo sojuza I. Moskva.
Hudec, K. a spol., 1983: Fauna CSSR, Ptáci III./1.
Jirsík, J., 1941: Naši dravci. Praha.
Novotný, I., 1959: Sovice sněžní v Československu. Sylvia XVI: 276 - 279.

Pozorování husice liščí (*Tadorna tadorna*) na Strašovském rybníku.

Ladislav Štancl, Helga Stanclová

Husice náleží ke vzácným zatoulancům na Pardubicku. Z obou v Cechách zastíženy druhů, byla zde husice rezavá (*Tadorna ferruginea*) pozorována teprve jednou: Pár dne 14. 5. 1978 na Sopřečském rybníce (Štancl, Stanclová 1979).

O husici liščí máme první zprávu o ulovení ad. samice v dubnu 1846 na rybníku u Čeperky (Musílek 1946). Ve XX. století byla zastížena 4x:

- 1: V III. 1909 byl ad. samec uloven u Opatovic n.L. (Musílek l. c.)
- 2: Ve sbírkách muzea v Pardubicích je exemplář z 23. 7. 1959 od Jesenčan (Kotek 1961).
- 3: Janalík (1964) pozoroval samce a 2 samice na Bohdanečském rybníce 20. 10. 1963.
- 4: Na rybníce "Rozhrna" u Bukovky jsme ad. samce pozorovali 20. 10. 1964 (Štancl, Stanclová 1974).

Při kontrole sítí při odchytu bahnáků na Strašovském rybníce ve dnech 30. 4. a 1. 5. 1983, rybník v té době nebyl plně napuštěn, jsme vyplašili 3 samce této husice. Hledali potravu v mělké vodě poblíž rákosí. Při každém vyrušení se zvedli, zakroužili nad rybníkem a opět zasedli do stejných míst. To se opakovalo po oba dny.

Literatura:

- Musílek J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice
Janalík Fr., 1964: Husice liščí (*Tadorna tadorna*) a racek stříbrný (*Larus argentatus*) ve východních Cechách. Zprávy MOS: 10 - 11.
Kotek F., 1961: Zástihy vzácných ptáků v jižní části východočeského kraje. Acta muzei Reginaehradensis, SA 3: 232 - 233.
Štancl L., Stanclová H., 1974: Ptactvo rybníků v okolí Bukovky u Lázní Bohdanece (o.Pardubice). Acta muzei Reginaehradensis XV: 127 - 168.
Štancl L., Stanclová H., 1979: Husice rezavá (*Tadorna ferruginea*/Pall./) - nový zatoulanec v ornitofauně východních Cech. Práce a studie - Přír. 11: 193 - 194.